

***EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA***

ČETVRTI ODJEL

**PREDMET TRUHLI PROTIV HRVATSKE**

*(Zahtjev br. 45424/99)*

PRESUDA

STRASBOURG

28. lipnja 2001.

**KONAČNA**

***12/12/2001***

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44., stavku 2.

## **U predmetu Truhli protiv Hrvatske,**

Europski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu

g. G. Ress, *predsjednik*

g. A. Pastor Ridruejo,

g. I. Cabral Barreto,

g. V. Butkevych

gđa N. Vajić,

g. J. Hedigan,

g. M. Pellonpää,

i g. V. Berger, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 12. prosinca 2000. i 7. lipnja 2001.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena 7. lipnja 2001.:

### **POSTUPAK**

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 45424/99) protiv Republike Hrvatske kojeg je hrvatski državljanin g. Nikola Truhli ("podnositelj zahtjeva") podnio Europskoj komisiji za ljudska prava ("Komisija") prema bivšem članku 25. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija") dana 25. rujna 1998.
2. Podnositelja zahtjeva, kojemu je odobrena pravna pomoć, zastupao je Boro Radić, odvjetnik iz Zagreba (Hrvatska). Hrvatsku Vladu ("Vlada") zastupala je njena zastupnica, gđa Lidija Lukina-Karajković.
3. Podnositelj zahtjeva je ustvrdio da je odluka Ustavnog suda o obustavi postupka povodom njegovog prijedloga za ocjenu ustavnosti zakona koji su poslužili kao temelj za smanjenje njegove vojne mirovine povrijedila njegovo pravo na pristup sudu.
4. Zahtjev je prenesen na Sud 1. studenog 1998. godine, kada je stupio na snagu Protokol br. 11 uz Konvenciju (članak 5., stavak 2. Protokola br. 11).
5. Zahtjev je dodijeljen Četvrtom odjelu Suda (pravilo 52., stavak 1. Poslovnika Suda). U okviru tog Odjela, vijeće koje je trebalo razmatrati predmet (članak 27., stavak 1. Konvencije) sastavljeno je u skladu s pravilom 26., stavkom 1. Poslovnika Suda.
6. Odlukom od 12. prosinca 2000. vijeće je zahtjev proglasilo djelomično dopuštenim.
7. I podnositelj zahtjeva i Vlada podnijeli su očitovanje o osnovanosti zahtjeva (pravilo 59., stavak 1.). Nakon što je, poslije konzultacija sa strankama, vijeće odlučilo da nije potrebna rasprava o osnovanosti zahtjeva (pravilo 59., stavak 2. *in fine*) obje su stranke dostavile pismeni odgovor na očitovanje druge stranke.

## ČINJENICE

### I. OKOLNOSTI PREDMETA

8. Podnositelj zahtjeva bio je na službi u Jugoslavenskoj narodnoj armiji (u daljnjem tekstu: "JNA"), te je 1987. godine umirovljen. Njegova je vojna mirovina utvrđena prema njegovom činu i godinama službe, te mu je bila isplaćivana iz Saveznog mirovinskog fonda u Beogradu. Isplate su obustavljene u prosincu 1991. godine, nakon raspada Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

9. Nakon toga su o smanjenju vojne mirovine podnositelja zahtjeva vođena tri odvojena postupka.

10. Prvo je 12. prosinca 1992. godine hrvatski Mirovinski fond, Područni ured Pula, utvrdio mirovinu podnositelja zahtjeva počevši od 1. listopada 1992. godine u iznosu od 63,22% od iznosa koji je primao do 31. prosinca 1991. godine. Podnositelj zahtjeva žalio se na tu odluku, te je, nakon što mu je žalba bila odbijena<sup>1</sup>, pokrenuo upravni spor pred Upravnim sudom (*Upravni sud Republike Hrvatske*), koji je 19. svibnja 1993. godine odbio<sup>2</sup> njegovu tužbu.

11. 7. veljače 1994. godine podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu tvrdeći da su odluke upravnih tijela i Upravnog suda o smanjenju iznosa njegove mirovine povrijedile njegova ustavna prava. Konkretno, naveo je da se odluka o smanjenju njegove vojne mirovine nije temeljila na pravnim osnovama.

12. 7. travnja 1999. godine Ustavni je sud (*Ustavni sud Republike Hrvatske*) odbacio<sup>3</sup> ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva protiv odluka nižih tijela o smanjenju njegove mirovine. Naveo je da su te odluke utemeljene na zakonima koji su propisivali da će mirovine bivših oficira JNA biti utvrđene u iznosu od 63,22% od iznosa koji su primili u prosincu 1991.

13. Drugo, 29. travnja 1993. godine podnositelj zahtjeva podnio je prijedlog za ocjenu ustavnosti Uredbe koja uređuje mirovinska prava oficira bivše JNA čija je služba u JNA prestala prije 31. prosinca 1991. (*Uredba o ostvarivanju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja osoba kojima je prestalo svojstvo aktivne vojne osobe u bivšoj JNA do 31. prosinca 1991. – Narodne novine, br. 46/92 i 71/92*). Konkretno, naveo je da su njegova ustavna prava povrijeđena jer mu je mirovina drastično smanjena.

14. 18. listopada 1993. godine Hrvatski je sabor donio zakon kojim je uredio mirovine oficira bivše JNA, u kojem je, *inter alia*, ponovljeno da će iznos mirovina oficira bivše JNA biti 63,22% iznosa koji su primili u prosincu 1991. godine (*Zakon o ostvarivanju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja pripadnika bivše JNA – Narodne novine 96/93*).

---

<sup>1</sup> eng: "dismissed", op.prev.

<sup>2</sup> eng: "dismissed", op.prev.

<sup>3</sup> eng: "dismissed", op.prev.

15. 4. veljače 1998. godine Ustavni je sud obustavio postupak povodom zahtjeva za ocjenu ustavnosti podnositelja zahtjeva od 29. travnja 1993. godine zbog činjenice da je naprijed navedeni zakon stupio na snagu.

16. Treće, 10. studenog 1993. godine podnositelj zahtjeva podnio je prijedlog za ocjenu ustavnosti Zakona od 18. listopada 1993. godine, osporavajući ustavnost tog Zakona u cijelosti.

17. Novi zakon koji uređuje mirovinska prava svih hrvatskih državljana<sup>4</sup> stupio je na snagu 1. siječnja 1999. godine, (*Zakon o mirovinskom osiguranju* – Narodne novine 102/98).

18. Slijedom toga, 20. siječnja 1999. godine Ustavni je sud obustavio postupak povodom prijedloga za ocjenu ustavnosti podnositelja zahtjeva od 10. studenog 1993. godine, zbog donošenja novog zakona.

## II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

**A. Ustavni zakon o Ustavnom sudu iz 1991. godine (u daljnjem tekstu: “Zakon o Ustavnom sudu iz 1991.” – *Ustavni zakon o Ustavnom sudu*, Narodne novine 13/91)**

19. Mjerodavne odredbe Zakona o Ustavnom sudu iz 1991. godine glase kako slijedi:

### **Članak 15.**

“Svatko ima pravo predložiti pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti zakona.....”

### **Članak 23., stavak 2.<sup>5</sup>**

“Svatko čija su prava povrijeđena odlukom koja se temelji na propisu koji je proglašen neustavnim ili nezakonitim može tražiti izmjenu odluke od tijela koje ju je donijelo...”

### **Članak 27.<sup>6</sup>**

“Ustavni sud će obustaviti postupak za ocjenu ustavnosti propisa koji su ukinuti ili usklađeni s Ustavom i zakonom dok je taj postupak u tijeku pred Ustavnim sudom.”

---

<sup>4</sup> eng: “citizens”, riječ koja može biti prijevod hrvatskih riječi “građani” i “državljeni”, op. prev.

<sup>5</sup> Prijevod s engleskog. Izvorno, članak 23., stavak 2. glasi: “Svatko kome je povrijeđeno pravo pravomoćnim pojedinačnim aktom donijetim na osnovi ukinutog zakona ili drugog ukinutog ili poništenog propisa ima pravo tražiti od nadležnog tijela izmjenu tog pojedinačnog akta ...”, op. prev.

<sup>6</sup> Prijevod s engleskog. Izvorno, članak 27. glasi: ““Ako tijekom postupka osporeni akti prestanu važiti ili budu usklađeni s Ustavom i zakonom, Ustavni sud će obustaviti postupak.”, op. prev.

### **Članak 28., stavak 1.<sup>7</sup>**

“Svatko tko smatra da mu je povrijeđeno neko ustavno pravo odlukom sudbenog ili upravnog tijela ili nekog drugog tijela koje ima javne ovlasti, može podnijeti ustavnu tužbu Ustavnom sudu.”

### **Članak 30.<sup>8</sup>**

“Odlukom kojom usvaja ustavnu tužbu Ustavni će sud ukinuti pobijanu odluku i vratiti predmet na ponovni postupak.”

## **B. Ustavni zakon o Ustavnom sudu iz 1999. godine (u daljnjem tekstu: “Zakon o Ustavnom sudu iz 1999. godine)**

20. Mjerodavne odredbe Zakona o Ustavnom sudu iz 1999. godine glase kako slijedi:

### **Članak 55., stavak 1.<sup>9</sup>**

“Ustavni sud će odlučiti o ustavnosti osporenih propisa čak i u slučajevima kad su ti propisi ukinuti ili izmijenjeni za vrijeme trajanja postupka pred Ustavnim sudom.”

### **Članak 55., stavak 2.<sup>10</sup>**

“Kad Ustavni sud proglasi propis iz stavka 1. neustavnim ili nezakonitim, svaka osoba čije je pravo povrijeđeno odlukom koja se temelji na tom propisu može tražiti od tijela koje je donijelo tu odluku da ju izmijeni.”

## **PRAVO**

---

<sup>7</sup> Prijevod s engleskog. Izvorno, članak 28. stavak 1. glasi: “Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je odlukom sudbene, upravne vlasti, ili drugih tijela koje imaju javne ovlasti povrijeđeno jedno od Ustavom utvrđenih sloboda i prava čovjeka i građanina.”, op.prev.

<sup>8</sup> Prijevod s engleskog. Izvorno, članak 30. glasi: “Odlukom kojom se usvaja tužba ukida se osporeni akt kojim je povrijeđeno ustavno pravo i vraća nadležnom organu na ponovni postupak.”, op.prev.

<sup>9</sup> Prijevod s engleskog. Izvorno, članak 55. stavak 1. glasi: “U slučaju da je postupak za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom, odnosno suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom pokrenut pred Ustavnim sudom, a taj zakon, odnosno drugi propis nadležno tijelo ukinu ili izmijeni prije okončanja postupka pred Ustavnim sudom. Ustavni sud dovršit će pokrenuti postupak.”, op. prev.

<sup>10</sup> Prijevod s engleskog. Izvorno, članak 55. stavak 2. glasi: “U slučaju da utvrdi neustavnost ukinutog ili izmijenjenog zakona odnosno neustavnost ili nezakonitost drugog propisa iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud donijet će odluku o njegovoj neustavnosti ili nezakonitosti na temelju koje svatko kome je povrijeđeno pravo pravomoćnim pojedinačnim aktom donijetim na temelju ukinutog ili izmijenjenog zakona ili drugog propisa ima pravo tražiti od nadležnog tijela izmjenu tog pojedinačnog akta odgovarajućom primjenom odredbi članka 56. ovoga Ustavnog zakona.”, op. prev.

## NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1 KONVENCIJE

21. Podnositelj zahtjeva prigovara da mu je bio zanižan učinkovit pristup sudu, što da predstavlja povredu članka 6. stavka 1. Konvencije, čiji mjerodavni dio glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi....svatko ima pravo da.....sud.....u razumnom roku ispita njegov slučaj “

22. Podnositelj zahtjeva prigovara da Ustavni sud nije odlučio o njegovom prijedlogu za ocjenu ustavnosti Zakona od 18. listopada 1993. godine koji uređuje smanjenje njegove vojne mirovine. On tvrdi da je na taj način Ustavni sud povrijedio njegovo pravo na pristup sudu.

23. Prema navodima Vlade, u postupku koji je obustavljen odlukom Ustavnog suda od 20. siječnja 1999. godine nije se radilo o pitanju ustavnih prava i sloboda podnositelja zahtjeva, nego o apstraktnoj ocjeni ustavnosti osporenog zakona. No, budući da je 1. siječnja 1999. godine stupio na snagu novi zakon koji uređuje mirovinska prava svih hrvatskih građana, uključujući i oficire bivše JNA, Ustavni sud nije na temelju članka 27. Zakona o Ustavnom sudu imao drugog izbora nego obustaviti taj postupak.

24. Vlada nadalje tvrdi da je Ustavni sud ispitao navodnu povredu individualnih prava i sloboda podnositelja zahtjeva u postupku povodom ustavne tužbe podnositelja zahtjeva od 7. veljače 1994. godine. Glede tog postupka Ustavni je sud, u svojoj odluci od 7. travnja 1999. godine odbio<sup>11</sup> ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva budući da je ocijenio kako odlukama nižih tijela o smanjenju njegove mirovine nisu bila povrijeđena njegova ustavna prava i slobode.

25. Sud ponavlja da pri utvrđivanju građanskih prava i obveza pravo na sud, čiji je jedan vid pravo na pristup (vidi presudu *Golder v. the United Kingdom* od 21. veljače 1975., Serija A br. 18. str. 18, st. 36.), nije apsolutno, na njega se mogu primijeniti ograničenja (vidi presudu *Ashingdane v. the United Kingdom* od 28. svibnja 1985., Serija A, br. 93, str. 24-25, st. 57.). No, ta ograničenja ne smiju ograničiti vršenje prava na način ili do mjere da se umanju sama bit prava. Ona moraju težiti legitimnom cilju te mora postojati razumna razmjernost između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi postići (vidi, između ostalih izvora, presudu *Fayed v. the United Kingdom* od 21. rujna 1994., Serija A br. 294-B, str. 49-50, st. 65; presudu *Bellet v. France* od 4. prosinca 1995., Serija A br. 333-B, str. 41, st. 31, i presudu *Levages Prestations Services v. France* od 23. listopada 1996., *Reports of Judgements and Decisions* 1996-V, str. 1543, st. 40.).

26. U ovom predmetu Sud primjećuje da se podnositelj zahtjeva ne slaže sa samom biti odluka vlasti da mu smanje njegovu vojnu mirovinu, te, u svrhu rješenja tog spora, Sud nalazi da su hrvatske vlasti bez sumnje dale podnositelju zahtjeva mogućnost pokretanja sudskog postupka. On je iskoristio tu mogućnost podnoseći tužbu Upravnom sudu, pobijajući na taj način odluke nižih tijela o smanjenju njegove

---

<sup>11</sup> eng: “dismissed”, op.prev.

vojne mirovine. Nakon što se taj pravni lijek pokazao neuspješnim za podnositelja zahtjeva, on je imao dvije mogućnosti da nastavi sa svojim predmetom – podnijeti ustavnu tužbu tvrdeći kako su odlukama nižih vlasti povrijeđena njegova ustavna prava, ili podnijeti prijedlog za ocjenu ustavnosti zakona koji su poslužili kao osnova za odluke kojima je smanjena njegova vojna mirovina. On je iskoristio i jedno i drugo.

27. Nije na Sudu da ocjenjuje načine i sredstva kojima Ustavni sud može ispitati predmet. Sud će se ograničiti na ispitivanje određenog pitanja koje je pred njim, te primjećuje da je u tom pogledu Ustavni sud, iako je 7. veljače 1998. godine i 20. siječnja 1999. godine obustavio postupak povodom ustavnih tužbi podnositelja zahtjeva, zbog donošenja novog zakona, odlučio o ustavnoj tužbi podnositelja zahtjeva 7. travnja 1999. godine. U postupku koji je doveo do ove odluke podnositelj zahtjeva je naveo da su odlukom Upravnog suda od 19. svibnja 1993. godine koja je potvrdila odluke nižih tijela da se smanji njegova mirovina, povrijeđena njegova ustavna prava. 7. travnja 1999. godine Ustavni je sud odbio<sup>12</sup> ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva navodeći da nisu povrijeđena ustavna prava podnositelja zahtjeva.

28. U ovakvim okolnostima Sud nalazi da je podnositelj zahtjeva imao pristup sudu kako mu je osiguran člankom 6. Konvencije u svrhu odluke o građanskim pravima i obvezama koje se njega tiču. Nadalje, činjenica da je Ustavni sud odlučio prije svoje odluke od 7. travnja 1999. obustaviti drugi postupak zbog činjenice da osporavani zakon nije više bio na snazi ne ograničava vršenje ovog prava na način ili u opsegu koji bi umanjio samu bit tog prava.

#### IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Smatra* da nije došlo do povrede članka 6., stavka 1. Konvencije;

Sastavljeno na engleskom i upućeno u pisanom obliku dana 28. lipnja 2001. u skladu s pravilom 77., stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Vincent Berger  
tajnik

Georg Ress  
predsjednik

---

<sup>12</sup> eng: “dismissed”, op.prev.